

ภัทรานุจ แสงจันทร์ : สถานภาพการศึกษาวิจัยทางการสื่อสารระดับวัฒนธรรมในประเทศไทย (AN OVERVIEW STUDY OF INTERCULTURAL COMMUNICATION RESEARCH IN THAILAND)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ เมตตา วิวัฒนานุกุล; 148 หน้า. ISBN 974-334-661-9

งานวิจัยนี้มุ่งสำรวจสถานภาพของการศึกษาการสื่อสารระดับวัฒนธรรมในประเทศไทย ซึ่งครอบคลุมถึงการสื่อสารต่างวัฒนธรรม การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การสื่อสารนานาชาติ และการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมผ่านสื่อ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเอกสาร (Documentary research) เพื่อวิเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการสื่อสารระดับวัฒนธรรมจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ตั้งแต่ปีที่เริ่มมีการศึกษาวิจัยทางด้านนี้คือปี พ.ศ. 2526 จนถึงปี พ.ศ. 2542 รวมทั้งสิ้น 39 เล่ม ทั้งนี้ จะเลือกเฉพาะการศึกษาที่สังกัดคณะที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับการสื่อสารเท่านั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรอบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระดับวัฒนธรรมที่พบมากคือ แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารระดับวัฒนธรรม ได้แก่ลักษณะของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และค่านิยมต่างๆ
2. ประเด็นในการศึกษาส่วนมากเป็นการศึกษาในระดับการสื่อสารต่างวัฒนธรรม หัวข้อที่มีการศึกษามากสุดคืออิทธิพลทางจิตวิทยา รองลงมาเป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม ระดับและบริบทการสื่อสารที่พบมากคือระดับประเทศและบริบทการนำเสนอของสื่อมวลชน และคู่สัมพันธ์ที่พบมากได้แก่คู่สัมพันธ์ในบริบทขององค์กรเช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่างเพื่อนร่วมงาน
3. วิธีวิทยาการวิจัย ส่วนมากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การศึกษาจากเอกสารและการวิเคราะห์เนื้อหา รองลงมาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้แบบสอบถามทั่วไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย นอกจากนี้ ยังมี การผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงทดลองด้วย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งได้เป็นลักษณะทางประชากร รูปแบบ/พฤติกรรมสื่อสาร อิทธิพลทางวัฒนธรรม อิทธิพลทางจิตวิทยา การปรับตัว ประสิทธิภาพในการสื่อสาร และทัศนคติและการกระทำ
4. ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากในการวิจัยทางด้านนี้ ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับวิธีวิทยาการวิจัย ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นคือ ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และลักษณะงานวิจัย ส่วนปัญหาที่พบมากรองลงมาได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่นไม่มีการจัดเอกสารอ้างอิงไว้อย่างเป็นหมวดหมู่

ภาควิชา วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

สาขาวิชา วาทวิทยา

ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต ภัทรานุจ แสงจันทร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา เมตตา วิวัฒนานุกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม